

O. Angelik Hribar.

Dne 5. aprila t. l. je umrl v Ljubljani slovenski skladatelj o. Angelik Hribar, splošno priljubljen po svojih pesmih in po ljubeznivem delovanju v svojem duhovskem in glasbenem poklicu.

O. Angelik se je rodil v Tuhinju 3. marca 1843. Šolal se je v Kamniku in Ljubljani. Kot gimnazijec se je lotil glasbe, petja in klavirja in imel v tem izvrstnega učitelja, rajnega Nedveda. Po šesti gimnazijalki stopi v frančiškanski red. Leta 1867. poje novo mašo, po končanih študijah pa postane v Kamniku učitelj ljudske šole, toda leta 1873. ga pokličejo v Ljubljano in mu izroči vodstvo cerkvenega kora. V službi organista je ostal do smrti. Več let je bil kurat v bolnišnici, ki takrat ni imela lastnega duhovnika; bil kurat na Gradu, tudi v prisilni delavnici; dolgo časa bil katehet v Šiški, priljubljen spovednik in pridigar. Ko se je otvorila orgljarska

O. ANGELIK HRIBAR

šola, je takoj prevzel mesto učitelja za klavir, figuralno in gregorijansko petje. Deloval je na tej šoli na strani gospoda A. Foersterja sedemindvajset in pol leta. Vsi orgljarski učenci ga zovejo svojega učitelja.

O. Angelik je bil izborni skladatelj. Zložil je tri lepe latinske maše, dva Requiem in nebroj cerkvenih pesmi, ki so izšle v raznih izdajah. Ob o. Angeliku se lahko studira razvoj slovenske cerkvene glasbe, kajti on se je z njo vred izpopolnjeval. Začetek o. Angelika Hribarja sega v Riharjevo dobo, ko je gospodovala lahka, poskočna melodija v preprosto narodnem tonu. Cecilianstvo je vpeljalo resno umetno pesem, ki si je le polagoma in s težavami delala pot, a je mogočno vplivalo na vso izobrazbo naših skladateljev, ker jim je odprlo pogled v veliko mednarodno cerkveno umetnost ter jim je ne le v teoriji, ampak tudi dejansko vcepilo znanje in spoznavanje umetniških glasbenih pravil. S tem se je povzdignila slovenska glasba iz prvotnega avtodidaktstva do višje stopinje, na kateri stoji danes. O. Angelik je bil po svojem značaju

bolj nagnjen k naivni, preprosti narodni melodiji in je še do svoje smrti s posebnim veseljem zlagal lahke pesmice za mladino, vendar je resno učenje dvignilo vse njegovo glasbeno čutenje, da stoji med našimi najboljšimi skladatelji. Zato pravi o njem „Cerkveni Glasbenik“ po pravici: „On je trden most, ki je strnil dobo Riharjevo in dobo cecilijansko v lepo harmonijo, v trajno celoto.“

Društvo za krščansko umetnost v Ljubljani.

Tiho in mirno deluje že trinajsto leto to društvo, ki ima že velike zasluge za našo domačo cerkveno umetnost. Iz ravno kar izdanega izvestja za l. 1903 - 1906. se razvidi, kaj je storilo zadnja tri leta. Poglavitno skrb in največ dela je imelo društvo s tem, da je z nasveti, ocenami in z načrti pripomoglo, da se je na Kranjskem tudi zadnje dobo izvršilo lepo število cerkvenih umetnin po pravilih liturgike in krščanske umetniške tradicije. Naj sledé tu načrti za nove stavbe, ki jih je društvo odobrilo:

Podrobni načrti za novo župno cerkev v Gradu, na Bledu (stavbeni svetnik Jos. pl. Vancaš). — Načrt za novo župno cerkev v Cerkljah pri Krškem. — Nova župna cerkev na Polškiku. Načrt skiciral župnik Fr. Avsec. — Načrt za kapelico na Plavžu, župnija Jesenice (konservator Jan. Vurnik). — Načrt za novo cerkev na Hrovači, župnija Ribnica (nadinženir Moric Kirchschlager). Neizvršeno. — Načrt za novo župno cerkev v Javoru pod Ljubljano (inženir Jaromir Hanuš). — Načrt nove cerkve Matere božje na Zaplazu, župnija Čatež pri Trebnjem. (Skice izvršil župnik Fr. Avsec). — Načrt iz stavbinskega oddelka c. kr. deželne vlade za novo župno cerkev v Šmihelu pri Žužemberku. — Načrt za novo cerkev sv. Antona Pad. na Viču pri Ljubljani (arhitekt H. Pascher, Gradec). — Načrt za novo župno cerkev v Žireh (Faleschini-Schuppler). — Načrt za novo župno cerkev v Begunjah pri Cirknici. — Načrt za novo kapelico Matere božje na Goričici. — Načrt za novo podružnico v Zalogu, župnija Goriče. Še neizvršeno. — Načrt za novo cerkev Matere božje na Trsatu (arhitekt H. Pascher). — Načrt za novo župno cerkev v Rifenberku na Goriškem (arhitekt H. Pascher). — Načrt za ograjni zid, teraso in stopnice pri novi župni cerkvi na Bledu (arhitekt dr. Maks Fabiani). — Načrt za novo župno cerkev v Sv. Križu pri Kostanjevici. (Nadinženir M. Kirchschlager). — Načrt za novo župno cerkev v Prečini (stavbeni svetnik Jos. pl. Vancaš).

Načrti za prezidavo oziroma povečanje starih cerkva: Načrt za povečanje župne cerkve v Logatcu (arhitekt Ferdinand Trumler). — Načrt za povečanje župne cerkve v Šmarjeti, eventualno nova stavba (stavbeni svetnik Jos. pl. Vancaš). — Načrt za povečanje župne cerkve v Škocijanu pri Turjaku. — Župna cerkev v Mengšu: restavriranje gotskega presbiterija po načrtu Fel. Toman, nova fasada po načrtu stavbenega svetnika Jos. pl. Vancaša. — Škofja Loka: povečanje in prezidava župne cerkve (arhitekt H. Pascher). — Restavriranje podružnice v Kosezah, župnija Št. Vid nad Ljubljano. Glede lepote in liturgične pripravnosti se bo tem stavbam nasproti onim preteklega stoletja smel pač priznati napredek.

Notranja oprava cerkva: Veliki oltar in dva stranska oltarja v novi župni cerkvi na Bledu (stavbeni svetnik Josip pl. Vancaš). — Nov veliki oltar na Colu (Al. Vodnik). — Nov veliki oltar v kuracijski cerkvi v Trnju in v podružnici v Paličju, župnija Slavina (Janez Vurnik). — Nov veliki oltar v kuracijski cerkvi v Št. Petru na Krasu (Fel. Toman). — Nov veliki oltar v župni cerkvi na Koroški Beli (Andr. Rovšek). — Dva stranska oltarja v župni cerkvi v Loškem potoku (Jos. Grošelj). — Nov oltar v podružnici v Tehaboju, župnija Sv. Križ pri Litiji. — Nov

stranski oltar v župni cerkvi v Vipavi (Fel. Toman). — Nov oltar v podružnici v Koflern, župnija Mitterdorf pri Kočevju (Profesor Mis — Aleks. Götzl). — Nov oltar v podružnici sv. Valentina na Jarčjem brdu, župnija Javorje nad Loko. (Profesor Mis — Josip Grošelj). — Nov oltar v župni cerkvi v Budanjah. — Nov stranski oltar v župni cerkvi v Nevljah. — Načrt za dva stranska oltarja v Kamni gorici. — Dva stranska oltarja v podružnici v Brezju, župnija Šmartno pri Litiji (Andrej Rovšek). — Oltarji v kapeli kn.-šk. zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. (Jos. pl. Vancaš — Andr. Rovšek). — Oltar pokopališke kapele v Selcih (Jos. Grošelj). — Oltar za kuracijsko cerkev na Nabrežini.

Potem je odobrilo društvo načrte za razno notranjo cerkveno opravo in sledeče načrte za slikanje cerkva:

Načrti za poslikanje župnih cerkva: na Bohinjski Beli (A. Jebačin), na Koroški Beli (M. Strnen), na Dobravi pri Kropi (Mat. Bradaška), na Homcu (Matej Koželj), v Lešah (M. Bradaška po načrtih prof. Cel. Misa), v Polju (po navodilih profesor C. Misa), v Trebnjem in v Zgornjem Tuhinju (Mat. Koželj).

Dalje je društvo odobrilo sledeče načrte za razne umetnine:

Bled, kipi za veliki oltar in stranska oltarja (Jan Vurnik). Uršulinska cerkev v Škofji Loki, velika stenska slika (Josip Kastner). — Oltarna slika velikega oltarja na Koroški Beli (Jos. Kastner). — Slika velikega oltarja v župni cerkvi pri Svetem Duhu nad Krškimi (Fr. Klemenčič). Za baziliko Matere božje na Sveti Gori pri Gorici je preskrbelo društvo načrt (profesor Cel. Mis) za krasno monštranco in nadzorovalo nje izdelavo (pasar Iv. Kregar). Načrti za prekritje zvonikov na Skaručini (župnija Vodice), na Trsteniku in v Jablanici (župnija Šmartno pri Litiji).

Načrti za orgle so bili odobreni: V župnijskih cerkvah: v Leskovcu, Škocijanu pri Dobravi, Vranji peči, Novem mestu, Zagradcu, Šmihelu pri Novem mestu, Tomišlju, Gorjah, Begunjah (Gorenjsko), Logatcu, Mošnjah, Krašnji, Belicerkvi, Breznici, Šmartno pri Kranju; v podružnicah: v Vojni vasi pri Črnomlju, Novi Štifti, Vrhpolju pri Moravčah, na Križni gori pri Ložu; posebno lepe v kn.-škofij. zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. Skupaj 20 v štirih letih. Kakor nekdanj za lepe zvonove, tako se je zdaj pri nas vnelo zanimanje za lepe orgle.

Društvo je sodelovalo pri prenovljenju ljubljanske stolnice, pri katerem je bilo glavno delo previdno snaženje Quaglijevih fresk; izvršil ga je g. Anton Jebačin. Reliefe v koru je prenovil g. Andrej Rovšek.

Poleg knjižnice umetniških del se je ustanovil „Škofijski muzej“, ki hrani že lepo število zanimivih predmetov cerkvene umetnosti in je sedaj nastanjen v deželni muzeji v Rudolfinu.

V izveščju čitamo še nekaj zanimivih razprav. Tajnik društva g. Jos. Dostal razpravlja „O doneskih za topografijo in zgodovino umetnosti na Kranjskem“. Sestavil je dober repertorij knjig in sestavkov o umetnosti na Kranjskem. Ta Dostalov sestavek je izboren pripomoček za vsakega preiskovalca naše umetnosti. G. Fr. Avsec opisuje staro kartuzijsko cerkev v Pletterjah, g. Dostal nekatere stare pečate, in slednjič čitamo o inventarizaciji cerkvenih umetnin na Kranjskem. Tako nam je letošnje izveščje „Društva za krščansko umetnost na Kranjskem“ veselo znamenje, da živi med nami krepko zanimanje za pravo umetnost in le želeli je, da bi to društvo dobilo mnogo delavnih članov in gmotnih sredstev, da bi moglo svojo lepo in hvaležno nalogo vedno uspešneje izvrševati.

Deželni muzej Rudolfinum v Ljubljani je izdal poročilo za l. 1906. z več slikami narodopisne vsebine. Iz poročila posnemamo, da so se razne zbirke prošle leto precej

pomnožile. Muzej si je ogledalo 11.388 oseb. Arheološki oddelek je pridobil rimske izkopine, posebno je napredovala kulturnozgodovinska, narodopisna in obrtna zbirka.

Andrej Rovšek. Slovenska umetnost žaluje za jako pridnim delavcem, podobarjem g. A. Rovškom, ki je umrl prošli mesec v Ljubljani. Po naših cerkvah je jako mnogo njegovih oltarjev in podob. Vidno je napredoval v svoji stroki, vsako nadaljno delo je boljše od prejšnjega, in ustvaril bi bil še mnogo več, če ga ne bi bila zadrževala njegova bolehnost. Umrl je prerano mladi umetnik.

Jugoslovanske noše v Londonu. Angleška slikarska dvojica Adrian Stokes in sogroga je slikala v Dalmaciji, Bosni in Ogrski narodne običaje ter razstavila te slike v Londonu.

Tisočletnica po smrti bolgarskega kneza Borisa.

15. majnika bodo Bolgari obhajali tisočletnico po smrti svojega kneza Borisa. Vladanje kneza Borisa, ki je bil krščen z imenom Mihajl, je zelo imenitna doba v bolgarski politični in kul-

ANDREJ ROVŠEK

turni zgodovini. Zgodovinarji naglašajo tri velike dogodke v življenju in vladanju Borisovom: sprejem krščanstva, začetek in razvoj bolgarske književnosti in delovanje za bolgarsko narodno idejo. Za Borisove dobe so na Bolgarskem delovali: Sv. Ciril in Metod, Klemen, Naum, Angelar, Sava in Gorazd, ki se skupaj imenujejo sveta sedmorica, sedmipočetnici ali sedmičislenici. Knez Boris je vladal nekoliko desetletij in potem je šel v samostansko zatišje; ali tudi tu je bil neumoren in pogumen varih bolgarskih državnih koristi. Bolgarski pisatelj S. S. Bobčev pravi o delovanju in vladanju Borisovom: „Negovata borba za zapazvane nezavisimostta na Bolgarija i z kragljavane nejnite predeli, za nezavisima čerkva, za kniga i prosveta, negovat visoko-nravstven život sa poslužili, da bađe začislen kam lika na svetiite!“ — Slavnostni odbor za praznovanje Borisove tisočletnice je poveril profesorja gopoda V. N. Zlatarskega, da ima pri slavnosti slovesni govor o Borisovi dobi, o istem predmetu bodo izdali dve knjižici, eno malo in drugo večjo, ki ji bodeta spisala bolgarska učitelja I. Trifonov in N. Načev. Himne na čast Borisu zložil Iv. Vazov, K. Veličkov in Stojan Mihajlovski.

Iv. Št.

